

9. ПЛАН И ПРОГРАМА ЗА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА ПО ПРИМАРНА СТОМАТОЛОШКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Примарната стоматолошка заштита опфаќа превентивни и тераписки постапки со цел да се сочува оралното здравје на пациентите. Вклучува рана дијагностика и третман на бројни орални заболувања. Примарната стоматолошка заштита се занимава со рана дијагностика и третман на бројни заболувања како и нивна превенција. Тука спаѓаат: кариесот, пародонталните заболувања, орално хируршки интервенции, ендодонтска терапија, изработка на протетски надоместоци.

План на специјализацијата

Во состав на специјализацијата по примарна стоматологија потребно е да се усвои теоретско и практично знаење од областа на пародонталната болест, толкување на лабораториски и цитолошки анализи, земање на брисеви за микробиолошка анализа, земање на биопсија, фокална дијагностика, одредување на терапија, припрема на пациенти за орално хируршки интервенции и екстракција на заби, земање на анамнеза, дијагностика и терапија, водење на картон на пациент, реконструкција на заб, ендодонција на трајни и млади трајни заби, санација на трауматски повреди на забите, изработка на мобилни и фиксни протетски надоместоци, едукативни предавања за пациентите, флуор профилакса.

Траење и структура на специјализацијата

Специјализацијата по Примарна стоматолошка заштита е со времетраење од 24 месеци.

- Општи гледишта на специјализацијата- 1 месец
 - Донесување на одлука
 - Комуникациски вештини
 - Тимска работа
 - Управување на системот
 - Способности за стекнување и пренесување на знаење
 - Етика и прописи
 - Промоција на здравјето
- Теоретска специјалистичка настава – 3 месеци
- Пародонтологија – турнус 2 месеци
- Орална патологија – турнус 2 месеци
- Фокална инфекција – турнус 1 месец
- Орална хирургија – турнус 3 месеци
- Патологија и терапија на кариес, одонтогени инфекции – турнус 3 месеци
- Терапија на кариес и компликации од кариес на млечни заби и млади трајни заби, трауматски повреди на забите – турнус 3 месеци
- Планирање и изработка на тотални и парцијални протези – турнус 2 месеци
- Планирање и изработка на коронки и мостови – турнус 2 месеци
- Интерцептивни ортодонтски интервенции – турнус 1 месец
- Примарни превентивни мерки за одржување на оралното здравје – турнус 1 месец

Теоретска специјалистичка настава

1. Анатомија на глава и врат
2. Одбрани поглавја од фармакологија
 - Локални анестетици и седативи
 - Аналгетици и антипиретици
 - Антимикробни лекови
3. Одбрани поглавја од микробиологија
4. Одбрани поглавја од патохистологија
5. Одбрани поглавја од интерна медицина
 - пореметување на метаболизмот
 - имунолошки болести
 - реанимација
6. Одбрани поглавја од инфективни болести
 - бактериски болести
 - вирусни болести
 - габични болести
7. Етика и однос кон пациентот
 - Закон за заштита на правата на пациентот
 - Права и обврски на лекарот

Специјален дел на специјализацијата**Теоретска и практична настава по детска и превентивна стоматологија**

1. Ембриологија
 - Развој на млечна и трајна дентиција
 - Развој на забите, пулпата и коренот
 - Пореметување во развојот на забите и оралните структури
2. Патологија на забната пулпа кај млечни и млади трајни заби
 - Етиологија
 - Превентива
 - Дијагноза на лезиите на пулпата кај млечни и млади трајни заби
 - Ендодонтски техники кај млечни заби
 - Ендодонтски техники кај трајни и млади трајни заби
 - Апексификација и апексогенеза
 - Ресорптивни пасти за полнење на корените на млади трајни заби
3. Анамнеза и клинички преглед
 - Фамилијарна анамнеза
 - Медицинска анамнеза
 - Стоматолошка анамнеза
 - Клинички преглед (општ)
 - Преглед на орална слузница, пародонт и заби
 - План на терапија
4. Превенција на кариесот
 - Значење и стратегии за кариес
 - Основи на превенција на кариесот
 - Превентивни стратегии
 - Проценка и идентификација на ризик од појава на кариес
 - Тест за активност на кариес
 - Превентивна и куративна грижа
 - Залевање на фисури

- Апликација на флуориди
 - Едукативни предавања кај различни возрастни групи
 - Предавања за одржување на орална хигиена, правилна исхрана
5. Превентивна и интерцептивна ортодонција
6. Реставративни постапки на млечни и трајни заби
- Дефинитивни полнења на млечни заби
 - Минимално инвазивни интервенции
 - Атрауматска реставрација на забите
 - Реконструкција на фрактурирани коронки на трајни заби
 - Реконструкција на големи дефекти на млади трајни заби по ендодонтски третман
 - Материјали за привремена и дефинитивна реставрација

Пародонтологија - теоретско и практично запознавање со основите на пародонтологијата

- Основни анатомо-хистолошки карактеристики на пародонталниот комплекс
- Класификација на пародонтопатијата (класификација на болестите и состојбите кои го афектираат пародонтот)
- Етиологија на пародонтопатија (дентален плак, забен камен, општи фактори во етиологијата на пародонталната болест, дејство на оклузалните сили)
- Патогенеза на пародонталната болест (одбранбени механизми и гингивална инфламација, пародонтален џеб)
- Гингивити (класификација, клиничка слика, превенција и значење на превенцијата, катарален гингивит, гингивална хиперплазија, улцеронекрозен гингивит)
- Дијагноза, прогноза и план на терапија на пародонталната болест (клиничка дијагноза, рентген дијагноза, препознавање на факторите на ризик, план на терапија)
- Терапија на пародонталната болест (инструменти, терапија на акутни гингивални инфекции, конзервативна терапија, современи методи и дополнителни методи во терапијата на пародонталната болест)
- Одржување на постигнатите резултати од пародонталниот третман и методи превенција на пародонталната болест

Орална патологија - теоретско и практично запознавање со основните содржини на оралната патологија

- Патологија на усните
- Патологија на јазик
- Инфекции на оралната лигавица (неспецифични вирусни, бактериски, габични)
- Сида
- Рекурентни орални улцери
- Минорни афтозни улцери
- Мајорни афтозни улцери
- Херпетиформни афтозни улцери
- Кожни системски заболувања со орални промени
- Везикобулозни дерматози
- Преканцерози (факултативни и облигатни)
- Орални промени кај системски заболувања
- Орални промени кај системските заболувања

Фокална инфекција - теоретско и практично запознавање со фокалната инфекција

- Теории за фокална инфекција
- Орални фокуси и фокални заболувања
- Патогенеза на фокалната инфекција
- Клиничка слика на фокалната инфекција
- Дијагностицирање на фокалната инфекција
- Дијагностицирање на оралните фокуси преку примена на дијагностички тестови (блокирачки, провоцирачки)
- Превенција на оралната инфекција (примарна, секундарна и терциерна)
- Терапија на фокалната инфекција (премедикација, конзервативна, конзервативно-хируршки, хируршка терапија)

Теоретска настава по мобилна и фиксна протетика

ПЛАНИРАЊЕ. ИЗРАБОТКА НА ТОТАЛНИТЕ И ПАРЦИЈАЛНИТЕ ПРОТЕЗИ, НАПАСТВИЈА ЗА НИВНО КОРИСТЕЊЕ (теоретско и практично запознавање со основите на содржините од мобилна стоматолошка протетика) - турнус - 2 месеци

- Анатомија, физиологија и биомеханика на мастикаторниот систем
- Промени по делумното и целосното губење на природните заби
- Индикации за претпротетска хирургија
- Примена на артикулатори и образни лакови во стоматолошката протетика
- Паралелометриска анализа на студио и работни модели
- Делови на парцијална акрилатна протеза и скелетирана парцијална протеза
- Ретенција и стабилизација на мобилни протези
- Фази на изработка на тотални и парцијални протези
- Иmediјатна тотална протеза
- Индикации за имплантирање и процедури на протезирање на беззабни вилици
- Поправки на мобилни протези
- Директни и индиректни ретинери на парцијалните протези
- Подготовка на усната празнина за изработка на парцијалните протези
- Воспоставување на оклузалните соодноси кај парцијалните протези
- Атчмени коишто се применуваат во парцијалната протеза

3.9 ПЛАНИРАЊЕ, ИЗРАБОТКА НА КОРОНКИ И МОСТОВИ (теоретско и практично запознавање со основите на содржините од фиксна стоматолошка протетика) - турнус 2 месеци

- Анализа, клинички преглед и планирање кај пациенти за фиксно-протетичка рехабилитација,
- Претпротетичка подготовка кај пациенти со индикации за фиксно-протетичка рехабилитација,
- Принципи на препарација на заби за фиксни надоместоци - биомеханички принципи на препарација, обезболување, заштита на дентинска рана,
- Видови на препарација на поедини заби за разни видови на надоместоци со анализа на примарната ретенција како и можности за дополнителна ретенција,
- Видови на отпечаточни методи и материјали, со осврт на предности и недостатоци, примена, дентални легури, материјали за фасетирање,
- Привремени фиксно-протетички надоместоци,
- Користење на фрактурирани и депулпирани заби во протетички цели,
- Диференцијални индикации меѓу фиксни и мобилни надоместоци,
- Клинички процедури при изработката на мостовските конструкции,
- Современи концепти за статика на мостови,

- Оптеретеност на потпорниот апарат на забите со фиксни конструкции,
- Контролни прегледи и орално-хигиенски протокол за одржување на фиксно-протетичките надоместоци.
- Ургентни состојби и ризични фактори во фиксната протетика и можности за нивни решавања

Теоретска и практична настава од орална хирургија

1. Анатомија

- os maxillae, os mandibullae, os palatinum, sinus maxilaris, n.trigemenus (инервациони зони во горна и долна вилица)
- васкуларизација на лицево-вилична регија

2. Локална анестезија

- видови на локални анестетични средства и вазоконстрикторни средства;
- видови на локална анестезија;
- индикации за локална инфилтративна анестезија;
- контраиндикации (локални и општи) за локална инфилтративна анестезија;
- техники на спроводна анестезија во горна вилица;
- техники на спроводна анестезија во долна вилица;
- локални и општи компликации во тек и по изведување на локална инфилтративна анестезија

3. Екстракција на заби

- индикации за екстракција на перманентни заби;
- контраиндикации (локални и општи) за екстракција на трајни заби;
- техники на екстракција на заби (типична, атипична, оперативна);
- компликации во тек на екстракција на заби;
- компликации по екстракција на заби

4. Болка како орално-хируршки проблем

- видови на болка;
- клиничка слика и дијагноза на различни видови на болка;
- методи на контрола на болка;

5. Орално-хируршки интервенции кај ризични видови болка,

- класификација на ризични пациенти;
- подготовка и изведување на орално-хируршки интервенции кај ризични пациенти;

6. Акутна одонтогена инфекција

- клинички форми на акутна одонтогена инфекција
- клиничка слика, дијагноза и диференцијална дијагноза на акутна одонтогена инфекција
- принципи на терапија на акутна одонтогена инфекција
- принципи на антибиотска терапија;

7. Хронични периапикални процеси

- клинички форми на хронични периапикални процеси;
- клиничка слика и дијагноза на хронични периапикални процеси;
- терапија на хронични периапикални процеси;

8. Биопсија
- индикации за биопсија;
- техники за биопсија

Болести на забите и ендодонтот - теоретска и практична настава

1. Етиолошки и клинички аспекти на забниот кариес
2. Препарација на кавитети во зависност од материјалите за полнење
3. Реставрација на забите
 - материјали за заштита на дентинска рана
 - композитни материјали
 - дентални атхезиви
 - компомери, глас-јономер цементи
4. Длабок кариес
 - артефициелно отворање на пулпата
 - фрактурирани и деструирани заби
 - тераписки процедури
5. Заболувања на забната пулпа - етиологија, клиничка слика, тераписки процедури
 - акутни воспаленија на забната пулпа
 - хронични воспаленија на забната пулпа
6. Пародонциум и заболувања на периапикалните ткива и нивна терапија
7. Итен ендодонтски третман
8. Репаративни процеси на апикален пародонциум
9. Ендодонтски инструменти
 - рачни и машински
 - техники на ширење на коренски канали
 - ириганси во ендодонцијата
10. Материјали за канална оптурација
11. Компликации во ендодонтската терапија
12. Реставрација на ендодонтски третирани заби

Превентивна и интерцептивна ортодонција

1. Малоклузии и дентофацијални деформитети
2. Превентивни мерки во поедини развојни периоди
 - Пренатални превентивни мерки
 - Пренатални превентивни мерки во период на доенче
 - Превентивни мерки во период на мало дете
 - Превентивни мерки кај семејства со херeditарни расцепи и синдроми
3. Ортодонтска интерцептива
 - Селективно состружување на поедини заби
 - Вежба со шпатула
 - Вестибуларна плоча
 - Брадова држалка
 - Коса рамнина
 - Миофункционални вежби

Проверка на знаењето

По спроведување на предвидениот турнус на секоја клиника следува колоквиум кој ќе се полага во присуство на менторот и раководителот на катедрата.

Завршен испит: практичен дел, семинарска работа и теоретски дел.

Практичен дел: 3 пациенти (презентација на 3 во целост документирани случаи, анамнеза, дијагностика и план на терапија).

Изработка на семинарска работа под водство на менторот.

Теоретски испит: дискусија за прашања од областите на стоматологијата кои се дел од програмата на специјализацијата по примарна стоматолошка заштита.